

Wijkpact ‘Samen Oost’ 2022-2024

In deze overeenkomst staan de bestuurlijke samenwerkingsafspraken tussen bewonersorganisaties, wijkpartners en gemeente Utrecht. Dit in het kader van meedoen, welbevinden, preventie en zorg voor de wijk Utrecht Oost. De afspraken hebben alléén betrekking op de aandachtspunten en samenwerkingsstructuur in de wijk Utrecht Oost.

In Utrecht Oost wonen bijna 33.000 bewoners. De wijk bestaat uit de buurten Buiten Wittevrouwen, Oudwijk, Abstede, Sterrenwijk, Watervogelbuurt, Schildersbuurt, Lodewijk Napoleonplantsoen, Rijnsweerd, Wilhelminapark, Rubenslaan, Utrecht Science Park (De Uithof), Galgenwaard en Maarschalkerweerd. De prognose is dat Utrecht Oost in 2040 46.455 bewoners (+ 13.926) telt.

Ondergetekenden (zie lijst met partners op pagina 4 en bijlage III voor rollen en meerwaarde)

- bewonersorganisaties in Utrecht Oost
- wijk- en stedelijke partners op het gebied van welzijn, (informele) zorg en sport
- gemeente Utrecht
- kennis- en onderwijspartners

komen het volgende overeen:

1 Opgaven in Utrecht Oost

De vier belangrijkste opgaven in de wijk Utrecht Oost zijn:

- a) meer sociale cohesie in de buurten van Oost door buurtbewoners te faciliteren met het oog op meer vrijwillige inzet en informele zorg voor elkaar.
- b) meer laagdrempelig en preventief werken: het versterken van de signaalfunctie in de buurt en meer proactief werken (achter de voordeur, stimuleren van buurtnetwerken en deelname aan sociale initiatieven en sport- en leefstijlactiviteiten).
- c) meer aandacht voor zelf- en talentontwikkeling zodat bewoners zoveel mogelijk zelfstandig dagelijks functioneren en naar vermogen bijdragen aan de buurt.
- d) meer aandacht voor een gezonde leefstijl en positieve gezondheid (zie bijlage II) bij bewoners, cliënten of patiënten.

De ambitie is dat vraag en aanbod in de wijk beter bij elkaar komen en dat de juiste vraag, ondersteuning of zorg op de juiste plek worden opgepakt door hechte samenwerking.

2 Uitgangspunten

Duurzame samenwerking staat voorop, met steeds nieuwe uitdagingen en verbeterpunten die worden opgepakt. We werken samen als één geheel en vormen een aanspreekbaar en voor bewoners herkenbaar collectief. Het mag niet uitmaken waar iemand met een vraag als eerste terecht komt. De uitgangspunten daarbij zijn:

Leefwereld centraal: de bewoner in het dagelijkse leven staat centraal en is in staat of wordt bijgestaan om alledaagse activiteiten te verrichten.

Samen doen wat nodig is: maatwerk bieden aan de hand van de vraag, in aanvulling van het eigen netwerk van mensen. Ruimte creëren waar dit nodig is

Streven naar eenvoud: de inhoud is leidend, niet het systeem. We werken samen in domein- en organisatie-overstijgende vraagbundels waarin bewoners en professionals zich herkennen en die centrale contactpersonen (zie bijlage IV en V) hebben.

Uitgaan van mogelijkheden: we sluiten aan bij wat inwoners, buurt of wijk zelf kunnen. Bij wijk- en buurtopgaven stellen we elkaar de vraag: welke competenties zijn voor deze opgave of rol nodig?

Zo nabij mogelijk: ondersteuning is beschikbaar in de eigen buurt en in aansluiting op wat bewoners en de omgeving daar omheen doen.

3 Waarden

Keuzevrijheid & vertrouwen: het recht om zelf keuzes te kunnen maken en te mogen bepalen van wie je afhankelijk bent.

Transparantie & vindbaarheid: weten wat de ander doet en bij welke persoon je moet zijn voor wat. Bewoners en elkaar bij voorkeur doorverwijzen naar personen.

Gelijkwaardigheid, kwaliteit & verantwoordelijkheid: (steeds weer) neutraal het gesprek met elkaar aangaan, elkaar persoonlijk aanspreken bij onduidelijkheden en benoemen en oppakken wat beter kan (kwaliteit van werk), met oog voor ieders verantwoordelijkheid.

4 Doelen & resultaten

Doel is een coherente wijk waar het goed gaat met de bewoners door meer sociale cohesie, meer bewustwording, meer gezondheid en meer betrokkenheid in buurten, waar mogelijk ter ontlasting van formele ondersteuning en zorg.

Concrete resultaten zijn:

- bijdragen aan een verbeterde sociale cohesie (van een 6,4 naar minimaal een 7).
- het keren van toenemende eenzaamheid, overbelaste mantelzorgers, budget- of schuldenproblemen, overgewicht en minder ervaren eigen regie. Zie voor de cijfers bijlage III.
- behoud van het aantal jaren dat bewoners zich in de wijk Utrecht Oost goed gezond voelen. Zie voor de cijfers bijlage III.

Samen met gemeente en (kennis)partners in de regio wordt een nieuw simpel en geïntegreerd model voor resultaatmeting en verantwoording ontwikkeld.

5 Instrumenten

De instrumenten van het bestuurlijk samenwerkingsverband zijn:

Wijkagenda: de regiegroep (zie hieronder) stelt jaarlijks de wijkagenda vast. De wijkagenda heeft betrekking op concrete samenwerkingsprojecten tot en met het (deels) anders inzetten van voor de wijk beschikbare middelen (via buurtbudgetten, wijkpolis, hoofd- en onderaannemerschap).

Algemeen wijkportaal: er komt een gezamenlijk wijkportaal (startpagina) waarop via iconen bewoners toegang, waar nodig beveiligd, hebben tot geselecteerde digitale platforms en apps in de wijk als ook een persoonlijke gezondheid omgeving. De regiegroep bepaalt welke digitale toepassingen worden ontsloten, dit in relatie tot laagdrempelige digitale ondersteuning.

Buurtcampus: coördinatiepunt en ontmoetingsplek voor de inzet van studenten van alle disciplines in de wijk, ook als zij op andere plekken in de wijk zitten.

Indien gewenst worden de instrumenten van het bestuurlijk samenwerkingsverband uitgebreid.

6 Regiegroep

De regie ligt bij een regiegroep van maximaal 8 sleutelfiguren (een brede kijk en visie, positieve grondhouding, oplossingsgericht, groot netwerk en reflectief vermogen) die de wijksamenwerking verder brengen. De regiegroep bestaat uit twee leden vanuit bewonersorganisaties, een formele vertegenwoordiger vanuit de eerstelijnszorg, buurtteam Oost, DOCK, informele zorg en de gemeente Utrecht (Maatschappelijke Ontwikkeling). Zij kunnen experts uit hun organisatie meebrengen. Het voorzitterschap van de regiegroep rouleert. De regiegroep komt twee keer per jaar bijeen.

Taken van de regiegroep

- vaststellen van gezamenlijke wijkagenda
- stimuleren van en definiëren van (opdrachtformuleringen voor) gezamenlijke projecten, met aandacht voor de randvoorwaarden
- selectie van gezamenlijke digitale toepassingen in de wijk

- aanspreekpunt zijn voor wijkpactcoördinator

Samenwerkingsprojecten hebben alléén betrekking op gezamenlijke uitdagingen. Partners informeren elkaar over eigen projecten.

7 Wijkpactcoördinator

Er is een **wijkpactcoördinator** om de regiegroep en het samenwerkingsverband te ondersteunen. De taken en verantwoordelijkheden van deze persoon (zie bijlage VI) zijn o.a.:

- ondersteunen van de regiegroep, mede-organiseren van wijkbijeenkomsten en het opstellen en monitoren van de wijkagenda.
- tussentijds overleg met coördinatoren en contactpersonen van de verschillende partners en lopende projecten en desgewenst deelname aan het jeugdoverleg, eerstelijns-overleg en GGZ-overleg in de wijk, mits het niet over individuele cliënten gaat.

Een keer per jaar is er een brede **wijkbijeenkomst** voor partners in de wijk, georganiseerd door Utrecht Oost Gezond (eerstelijnszorg). Deze bijeenkomst levert de input voor de wijkagenda.

Aanvullend hierop zijn er per jaar drie keer **doel- en resultaatgerichte wijkbijeenkomsten**. Deze bijeenkomsten worden afwisselend georganiseerd door een of meer wijkpartners, ondersteund door de wijkpactcoördinator. De bijeenkomsten vinden plaats in Podium Oost, Sterrenzicht, De Wilg, Vitaliteitslab van ROC Midden Nederland of bij Praktijkschool Kranenburg.

8 Informatie-uitwisseling

Bewoners ontvangen jaarlijks een fysiek geactualiseerd overzicht van wat in de wijk beschikbaar is aan initiatieven en (in)formeel aanbod.

Gegevens over bewoners, cliënten of patiënten worden zonder hun toestemming niet gedeeld. Belangrijk is dat we elkaar persoonlijk goed weten te vinden, elkaar regelmatig zien en elkaar bellen als er iets is of rond casuïstiek, desnoods via de centrale contactpersonen (zie bijlagen III en IV) of een multidisciplinair overleg (MDO).

Urgente vragen kunnen worden gesteld in de gemeenschappelijke whatsappgroep (actieve bewoners en professionals).

9 Looptijd

De afspraken in dit wijkpact gelden voor de periode 2022 tot en met 2024. In 2024 wordt geëvalueerd als opmaat naar nieuwe afspraken.

10 Monitoring

Het Wijkpact 'Samen Oost' en vooral de jaarlijkse wijkagenda staat onder supervisie van de wijkpactcoördinator. Die bespreekt de voortgang met de regiegroep. Knelpunten die de wijkpactcoördinator niet kan oplossen, worden opgeschaald naar de regiegroep. In de Oost voor Elkaar Krant wordt regelmatig de voortgang van het Wijkpact 'Samen Oost' en gezamenlijke projecten onder de aandacht gebracht.

Ondertekening

De partners leggen zich met de ondertekening van dit wijkpact vast om de gemaakte afspraken uit te voeren en zijn aanspreekbaar op:

- a) het hebben van één aanspreekpunt vanuit de eigen organisatie voor de wijksamenwerking
- b) mede-organiseren van een wijkbijeenkomst (samen met een of twee andere wijkpartners)
- c) mede vormgeven aan de inhoud en de realisatie van (specifieke punten uit) de wijkagenda
- d) aanwezigheid van medewerkers of zzp-ers tijdens de vier gezamenlijke wijkbijeenkomsten
- e) informeren medewerkers en zzp-ers over de gemaakte afspraken en wijkbijeenkomsten

Bijlage I Relevante cijfers over Utrecht Oost

<p>Leeftijdsofbouw</p> <p>13 % 0-17 jaar 25 % 18-24 jaar 52 % 25-64 jaar 10 % 65 jaar of ouder</p>	<p>Opleidingsniveau</p> <p>7,8 % praktisch opgeleid 27,4 % middelbaar opgeleid 64,8 % theoretisch opgeleid</p>
<p>Samenstelling huishoudens</p> <p>71% is alleenstaand 15 % stel zonder kinderen 11 % stel met kinderen 3% eenoudergezin</p>	<p>Jongeren</p> <p>88 % ervaart eigen gezondheid als goed 82 % is >1 uur per dag lichamelijk actief 18 % alcohol gedronken afgelopen vier weken 21 % heeft weleens gerookt 4 % gebrekkige controle over sociale mediagebruik 86 % heeft een goede relatie met ouders</p>
<p>Volwassenen</p> <p>88 % ervaart eigen gezondheid als goed 7% heeft onvoldoende regie op eigen leven 7 % is zwaar belemmerd door aandoeningen in het dagelijks leven 7 % hoog risico op psychische problemen 29 % heeft minimaal twee chronische ziekten 9 % is ernstig eenzaam 25 % heeft moeite met rondkomen 16 % heeft overgewicht 13 % drinkt overmatig alcohol 25 % had afgelopen 2 maanden contact met huisarts 72 % vindt eigen woonomgeving gezond</p>	<p>Ouderen</p> <p>51 % ervaart eigen gezondheid als goed 21 % heeft onvoldoende regie op eigen leven 23 % is zwaar belemmerd door aandoeningen in het dagelijks leven 71 % heeft minimaal twee chronische ziekten of aandoeningen 12 % is ernstig eenzaam 22 % gaf in het afgelopen jaar mantelzorg 17 % ervaart mantelzorg als zwaar</p>
<p>Algemene cijfers</p> <p>Rapportcijfer maatschappelijk welbevinden: 8,1 Rapportcijfer sociale cohesie: 6,4 Gemiddeld buurtoordeel: 8,2 Voelt zich gediscrimineerd: 10 % Maakt schulden: 7 % Ontvangt bijstand of WAO: 5,3 % AOW en/of pensioen: 11,6 % Heeft minimaal inkomen: 7,9 %</p>	<p>Online actief</p> <p>Internetgebruik: 97 %</p> <p>Moeite met online activiteiten: - aanvragen doen via internet: 23% - e-mailen via Internet: 3 % - informatie opzoeken via internet: 9 % - sociale media via internet: 9 % - winkelen via internet: 12 %</p>
<p>Actief in de wijk en vrijwilligerswerk</p> <p>28 % helpt bij schoonmaken openbare ruimte 15 % actief bij sportvereniging 10 % helpt bij onderhouden van groen 12 % helpt buurtbewoners met zorg 9,5 % betrokken bij buurtpreventie 5% actief bij school, crèche of peuterspeelzaal 7 % actief bij maatschappelijke organisatie 4% actief bij godsdienstige of levensbeschouwelijke organisatie 4% actief bij muziek-, zang, toneel- en hobbyvereniging</p>	<p>Bewonersinitiatieven & informele zorg</p> <p>Is actief in de buurt: 33% tot 40 % Tevreden over ruimte voor bewonersactiviteiten: 47 % 87 % heeft geen problemen met meedoen 9 % ontvangt informele zorg vanwege gezondheidsproblemen 3 % kan hulp niet zelf regelen of organiseren 18 % is voorzichtig in omgang met anderen (heeft weinig sociaal vertrouwen)</p>

Bronnen: Gezondheidsmonitor 2018 (www.volksgezondheidsmonitor.nl) en Bewonersenquête 2019.

Bijlage II Gemeenschappelijke taal: kernbegrippen, -vragen en model

Kernbegrippen

Eigen regie: een persoon, eventueel bijgestaan door naasten, sociaal netwerk of anderen, geeft zélf vorm aan zijn leven en bepaalt wie welke hulp of ondersteuning verleent.

Gemeenschapskracht: de positieve energie die vrij komt als mensen elkaar helpen om steeds meer doelen beter te bereiken door hun middelen te delen.

Gezondheid: een toestand van volledig lichamelijk, geestelijk en maatschappelijk welzijn en niet slechts de afwezigheid van ziekte of andere lichamelijke gebreken. Een nieuwe definitie van gezondheid is het vermogen van mensen om zich aan te passen en eigen regie te voeren binnen fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven (= positieve gezondheid).

Preventie: ziekten, aandoeningen of complicaties voorkomen of vroeg opsporen en voorkomen dat er problemen ontstaan door van tevoren in te grijpen.

Goed gesprek: willen weten wat de ander wil (weten), zelf kan, nodig heeft en bezighoudt en hem/haar beter leren kennen en begrijpen, zonder gelijk tot een afspraak te komen.

Informereren: diverse mogelijkheden en oplossingsrichtingen schetsen bij een informatie- of hulpvraag zonder te sturen op 'eigen aanbod' of voor de persoon te beslissen.

Coördineren: doelgericht afstemmen, op elkaar afgestemd houden, verbeteren, evalueren en monitoren van bestuurlijk afgesproken activiteiten.

Regie: afspraken maken bij gezamenlijke inzet over wie de regie heeft zodat we elkaar niet tegenwerken en verantwoordelijkheden helder blijven.

Waardering: vrijwilligerswerk dat veel tijd kost en waarbij enige verantwoordelijkheid komt kijken passend waarderen.

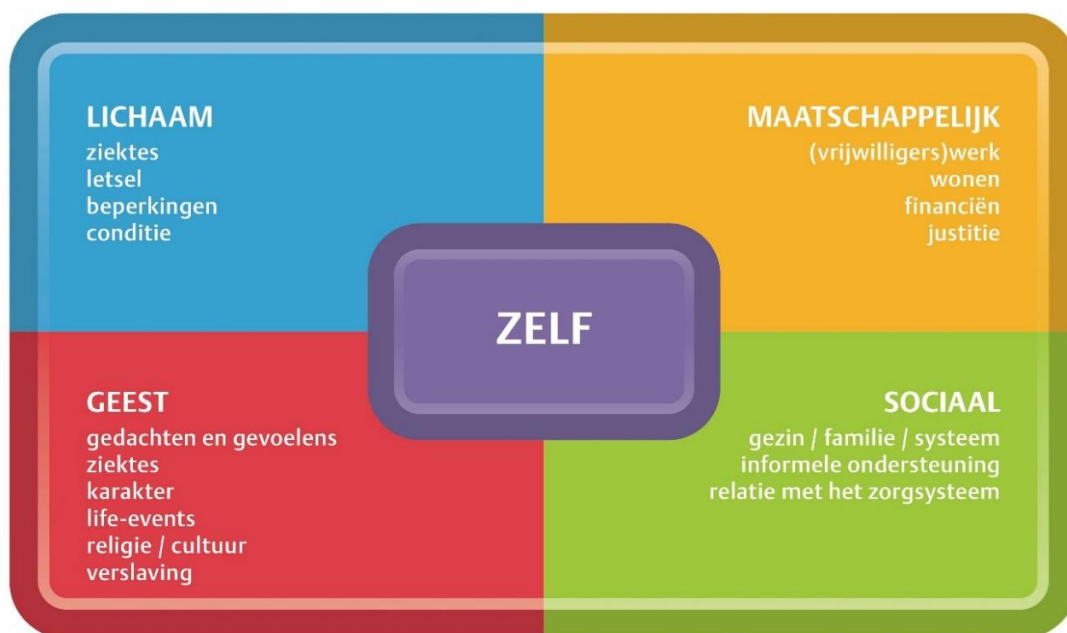
Op- en afschalen: als iets niet werkt dit melden bij verantwoordelijke personen of organisatie (opschalen) of als extra bijstand niet meer nodig is afschalen.

Kernvragen

Centrale vragen naar bewoners en naar elkaar zijn: wat wil je weten? Wat wil je bereiken? Wat heb je nodig? Wat kun je zelf? Wat wil je bijdragen? En wat is jouw talent? Niet problemen maar de eigen vermogens of talenten zijn het vertrekpunt voor (samen)werken aan oplossingen.

Model voor gesprek met zeer kwetsbare bewoners: het 4D-model

Onderstaand model wordt door hulpverleners gebruikt voor een goed gesprek over keuzes en mogelijkheden, veelal met zeer kwetsbare bewoners.

Bijlage III Rollen en meerwaarde

a) Oost voor Elkaar, Podium Oost en de kerken hebben meer tijd om met bewoners **in gesprek te gaan**, zetten **talent** en **ervaringsdeskundigheid** in voor sociale en zingevende initiatieven, vinden sociale contacten en (digitaal) ontmoeten belangrijk alsmede op ongedwongen wijze signaleren en zorgen voor elkaar. Participatie krijgt vorm via eigenaarschap van **een digitaal platform, tv-kanaal, wijkinformatiepunt, wijkkranten, buurtnetwerken, ontmoetingsplekken in zelfbeheer en wijkdebatten** (Platform Oost).

b) Buurteam Oost (BO) biedt generalistische **begeleiding op maat**, tijdelijk of langdurig. Bij Buurteam Oost kun je terecht voor vragen over echtscheiding, werkloosheid, opvoeden en opgroeien van kinderen, huiselijk geweld, psychische problemen, schulden, eenzaamheid, overlast, onderwijs en verslaving. Indien passend wordt er doorverwezen/geïndiceerd naar **bewonersinitiatieven, informele zorg of specialistische zorg (maatwerk)**.

c) Stichting Utrecht Oost Gezond richt zich op **(para)medische basiszorg, kwetsbare ouderen, jeugd, basis ggz** (met de inzet van ervaringsdeskundigen) en **ICT**. Samen met de thuiszorg werken zij daarbij steeds meer **preventief en digitaal**. Andere zorgpartners leveren aanvullend **gespecialiseerde zorg** in de wijk, zoals rond mentale gezondheid of revalidatie. Er is een communicatieplatform OZO waartoe ook de patiënt en mantelzorg toegang hebben.

d) Informele zorgpartners bieden via het Netwerk Informele Zorg Utrecht een breed palet aan stedelijke diensten met **getrainde vrijwilligers** voor vragen die bewoners, buurt of wijk niet zelf kunnen oplossen. De informele zorg wil **aanvullend zijn** op wat bewoners, de buurten en de wijk zelf organiseren of kunnen oplossen.

e) DOCK is de sociaal makelorganisatie in Utrecht en actief in **buurten** met relatief veel kwetsbare bewoners en fragiele sociale netwerken (Sterrenwijk, Napoleonplantsoen en Watervogelbuurt), is **sociaal beheerder** van Sterrenzicht en speeltuin de Bloesem, ondersteunt buurtinitiatieven, is **present in de wijk** en draagt op diverse wijzen bij aan **sociale cohesie**, zoals het uitdragen van de vreedzame wijk en activiteiten voor kinderen en jongeren tot 12 jaar.

f) Sociaal ondernemers en zzp-ers in de wijk willen een **zinnvolle bijdrage leveren aan de gemeenschap**. Zij ontwikkelen en bieden diensten op het gebied van o.a. leefstijl, vitaliteit, personal organising, mobiliteit en groenvoorziening. Bewoners in Utrecht Oost zijn nieuws- en leergierig als het gaat om digitale toepassingen, mits **eigenaarschap van data, veiligheid, kwaliteit en ICT-ondersteuning goed** zijn geborgd.

g) Onderwijs- en kennisinstellingen met samenwerkende disciplines, onderwijs, onderzoek en studenten willen nadrukkelijk aanwezig zijn in de wijk, daar **lokale vraagstukken langdurig** oppakken en **praktische ondersteuning** bieden vanuit een **leercontext**. Ze willen **één aanspreekpunt** en fysieke ontmoetingsplek voor studentonderzoekers, stagiaires, een mobiel vitaliteitslab, wijkdocenten en begeleiding door bewoners of professionals.

h) De gemeente Utrecht zorgt voor **duidelijke en samenhangende kaders** en sluit aan bij bijeenkomsten in de wijk. De gemeente organiseert zelf stedelijke dialoogsessies op basis van informatie uit tussenrapportages en actuele ontwikkelingen. Deze sessies ondersteunen de onderlinge samenwerking en het leren en inspireren van elkaar zodat activiteiten nog meer **impact** krijgen. Wijkbureau Oost faciliteert (en communiceert) over bewonersinitiatieven die vanuit het Initiatievenfonds ondersteund worden en over eventuele (kleine) projecten die vanuit het wijkbureau worden opgestart. Daarnaast zijn gemeentelijke projectleiders vanuit de verschillende gemeenteonderdelen verantwoordelijk voor de informatievoorziening vanuit hun project.

Bijlage VI Profielschets Wijkpactcoördinator

Opdracht en meerwaarde

Het coördineren en het versterken van de samenwerking tussen de wijkpactpartners. Waar nodig worden nadere samenwerkings- of werkafspraken gemaakt.

Taken & verantwoordelijkheden

De taken en verantwoordelijkheden van de wijkpactcoördinator zijn:

- is het eerste aanspreekpunt voor de regiegroep van het samenwerkingsverband 'Samen Oost' en de aangesloten partners.
- coördineert het maken, nakomen van samenwerkingsafspraken en samenwerkingsactiviteiten in het kader van het wijkpact.
- voorbereiden van vergaderingen van regiegroep 'Samen Oost', de gemaakte afspraken communiceren en het verder brengen van wijkagenda en gemaakte afspraken.
- coördineert en (mede)organiseert vier doel- en resultaatgerichte bijeenkomsten in de wijk voor 'Samen Oost', steeds in nauwe samenwerking met een of meer wijkpartners. De bijeenkomsten hebben een interactieve opzet.

Doel van bijeenkomsten	Focus
Gemeenschappelijke agenda	Van wijkdata en -peiling naar wijkagenda
Afstemmen digitale activiteiten en projecten	Wijkportaal i.o.
Afstemmen leeractiviteiten en -projecten	Buurtcampus i.o
Afstemmen preventieactiviteiten en -projecten	Gezondheidsevenement

- tussentijds overleg met coördinatoren en contactpersonen van de verschillende partners en lopende projecten en desgewenst deelname aan het jeugdoverleg, GEZ-overleg en GGZ-overleg, mits het niet over individuele cliënten gaat.

Competenties

- heeft ervaring met besluitvorming in complexe samenwerkingsverbanden
- heeft kennis van transitieprocessen op het niveau van wijk(en) en buurten
- positieve grondhouding en dienstverlenend naar bewoners en wijkpartners
- praktisch ingesteld en een groot organisatietalent: handig in logistiek
- proactief in communicatie, netwerken/verbinden en samenwerken
- flexibele werkhouding én kan snel in diverse settings en teams functioneren
- daadkrachtig en ondernemend, pakt door en maakt afspraken (waar)
- empatisch: mens-, relatie-, ervarings- en vooral oplossingsgericht

Kerncompetenties

Ervaring met het begeleiden van complexe samenwerkingsverbanden en kennis van de diverse platforms en netwerken in de wijk Utrecht Oost zijn een must. De persoon heeft bij voorkeur al een functie of rol in de wijk.

Tijdbesteding: 5 uur per week voor een periode van 48 weken volgens een uurtarief van € 70,-.

Financiering

De wijkpactcoördinator wordt via een van de wijkpartners betaald.